

Lytrodonia Fenn. XII.

IMMANUEL!

DIATRIBE THEOLOGICA

de

APOSTOLICÆ
VERITATIS HOSTI-
BUS ARMINIANIS,

AUXILIO Dæi OPT. MAXIMI,

In Regiâ Academiâ Aboënsi,

Consensu adm. Rev. Facult. Theologica,

Publicè examinanda,

PRÆSIDENTE

ENEVALDO SVENONIO,

Q. G. A. SS. Theol. Doct. & Professore
Primario.

RESPONDENTE

GABRIEL E Hagelmann /

Smolando.

Ad diem 21. Martij Anno Christi MDC. LXXXIV.

ABOÆ, Impressa à Joh. L. WALLIO, A.T.

VIRIS

Nobilit̄: pl. Reverendis Clariss: Doctiss:
DN. DIDERICO B. Léhonberg/
Finlandiæ, Nylandiæ, Careliæq; ma-
ritimorum vectigalium Generali Inspectoris
accuratissimo, patrono ac nutrio meo
benignissimo.

DN. M. NICOLAO BRODDONIO,
Pastori in Madefis & Præposito in terri-
torio Ånbörd; longè dignissimo, consanguini-
neo & Patrono meo longè honoratissimo.

DN. M. NICOLAO Liungberg/
Pastori in Elghult longe meritissimo,
Mecœnati benevolentissimo.

DN. M. ABRAHAMO KROKIO,
Gymn. Wex. Mathem. Lectori solertissimo,
nec non Adseffori ibidem consultissimo,
ut olim Præceptoris fideliss: ita nunc pro-
motori certissimo.

DN. GUNNARO HEURLIIN,
Scholæ Wex: Rectori accuratissimo, fau-
tori multum observando.

DN. DANIELI ROLANDRO,
a concionibus sacris in Helleberg per vigili
fautori honorando.

S. P. D.

Visquis imposturas perversorum
evitare desiderat,
is singularem na-
vabit operam, ne
unquam à norma vera deviabit.
Celebratur Ariadnes filum, juxta
quod tanquam ductorem, se ex
labyrinthis extricabūt errabundi.
Nos vero Christiani, in negotio re-
ligionis, non Thesei telas, non pro-
fanum Apollinem seqvimur, sed
ductum S. S. tanquam cynolu-
ram observamus & amplectimur;
Et propterea quidquid Diabolus
& malitia Hugenettarum, contu-
melio sè blasphemant in nostrum
Salvatorem, misericordia partim,
tum argumentis rerum explodi-
mus. Quid facit hodiernæ disser-
tationis acumen in tanto nego-

tio, erudit & cordati intelligunt.
Ego vero opto ut possim eandem
pro mōdulo ingenii defendere,
De cōtero materiæ dignitatem
Vobis Mecænates & Fautores
optimi atque honorandi ponde-
randam non tam relinquo, quam
officiosē dedico & inscribo. Est
Auctoris gloria nota, est labor ce-
lebrandus, sunt vigiliæ inæstima-
biles. Itaque hoc quidquid est
studii amate, ut loletis valde æsti-
mare omnes sacras scientias; ego
divinam adoro clementiam, velit
tantos, quales vos estis, literarum
& literatorum æstimatorum o-
mni benedictione cumulare, man-
surus denique ad ultima fata.

Tantorum Nomina

Sincerus æstimator

GABR. HAGELMAN.

§. 51.

DISP.

Coeterum, dum prolixè probâsse XII. contra eosdem Socinianos Christum Resp. peccata nostra expiâsse, Deum non GABR. moveendo solum ad peccata nobis hægel condonanda, sed culpam eorum verè man resarciendo, hæc verba addit pag. 602. Smol. Quid quod juxta Socinianos non tam propo- Aboe. sita sit Dei gratia per fidem in sanguine Christi, quam potius per fidem in Christi exaltatione, neq; sanguini Christi expiatio peccatorum adscribenda veniat, sed resurrectioni Christi ac gloria. Et post nonnulla, pag. 614. ait: potentia & gubernatio rerum omnium pertinet ad dominium universi, vel etiam ad officium Christi Regium; Expiatio vero peccatorum ad officium Christi Sacerdotale spectat. Nec non pag. seq. 615. scribit: Hinc est quod purificatio peccatorum adscribatur, non gloriæ & Majestati Christi, quæ portat omnia, sed morti & sanguini Christi, quæ abjectissimus omnium, & maledictum factus est pro nobis Gal. 3: 13. Paulò post pag. 616. ait: Christi in cælis exaltatio cedit quidem in confirmationem M fidei

fidei nostra de expiatione peccatorum per Christum factâ: nec enim vel à morte resuscitatus, vel in cælum evectus esset Christus mediator noster, nisi expiata per ipsum forent peccata nostra, quæ in se suscepérat. Interim Christi exaltatio, non est ipsa expiatio peccatorum nostrorum, ipsam verò acquisitionem veniæ & remissio-
nis peccatorum nullaten⁹ adscribere li-
cet exaltationi vel gloriæ Christi, sed o-
bedientiæ ejus perfectissimæ usq; ad mor-
tem crucis, & sanguini effuso pro nobis
in remissionem peccatorum Matt. 26:18.

Iterum pag. 618. Qvo pacto di-
stingvit apostolus 2. Cor. 5: 19. 20.
geminam faciens reconciliationem;
quæ verbo annuciatur, & quæ fit
per verbum: illa est impetratis, hæc
applicationis, illa verbo prior est,
hæc posterior naturæ ordine: de
priori hic agit apostolus, cum
Christum fuisse asserit expiationem
peccatorum, non autem de po-
steriori

teriori, quæ perpetuò fit usq; ad consummationem seculi: nempè per sermonem crucis, 1. Cor. 1: 18. Et fidem in Christum eumq; crucifixum 1. Cor. 2: 2, 1. Tim. 2: 6. 7. Hoc itaque urgendum semper adversum Socinianos, quod scriptura Morti Christi, remissionem peccatorum, expiationem, redemptionem, reconciliationem illam priorem adscribat; non ingressui Christi in caelos, nan exaltationi Christi; sacrificio & oblationi Christi, non autem regio Christi officio, vel dignitati & gloriae, quæ temerè & absurdè inter se permiscuntur & confunduntur à Socinianis.

Porrò: Morti Christi adscribitur expiatio, non solum occasionaliter, quod ea præcesserit exaltationem Christi, per quam, iuxta Smalzium, a deo vero est potestatem peccata expiandi, sed quatenus per ipsam mortem & sanguinem ejus acquista est nobis expiatio

Rom. 5:12. Postremò alludit ad Distinct. inter Redemptionem Propriè ac strictè dictam, idem Dn. D. Calovius, & latius sumptam pag. 747. dum scribit: Quod a. verè propter mortem ac sanguinem Christi, remissionem consequamur, quodq[ue] sanguis Christi non tantum causa sit sine qua non justificationis & remissionis peccatorum, sed verè propriętate, sic dicta causa ejusdem statui debeat, probamus Eph. 1:7. col. 1:14. Rom. 5:9.10. 2. Cor. 5:14.18. 19. 21. Rō 3:21. Addendo hæc verba: Remissio peccatorum non tam Resurrectioni aut Exaltationi Christi, quam sanguini & morti ejus vindicatur passim in scripturis, immo intercessioni ejus ad dexteram Dei vi illius expiationis adscribitur, que facta est per mortem ac sanguinem Christi. Præsupponit n. semper discriminem observandum esse, inter salutis acquisitionem & applicationem, fidei quæ confirmationem, ex Rom. 4:24.25.

§. 52. Ideoq[ue] in hunc aphorismum, sic commentatur idem in Bibl. Illust. Non eadem omnino ratione Christus dicitur propter justificationem nostram resuscitatus, quem-

quemadmodum propter peccata nostra inse
mortem à Deo traditus est, quum tamen mors
Christi causa meritoria expiationis peccato-
rum, ut peccata nostra causa meritoria fuere
mortis Christi, constituitur, quod merito pec-
catorum nostrorum ipse in mortem traditus
sit nostri loco, ut nos merito mortis ejus, à pec-
cato ejusq[ue] p[ro]enâ, morte, liberemur: de Re-
suscitatione Christi verò id non adest asseri pos-
sit, quod nemp[er] Christus suâ Resurrectione
nobis justitiam meruerit: cujus etiam meriti
morte CONSUMMATUS fuisse exclamatio e-
jus in cruce testimoniay consummatus est, Job.
19: 30, confirmavit, ideo diversimodè de Mor-
te Christi, & de Resurrectione ejus loquitur
scriptura; Christum enim passum & mortu-
um dicit & propter nos & pro nobis: resurre-
xiſſe a. non pro nobis sed tantum propter nos.
Quanquam ergo quandoq[ue] Theologi Resurre-
ctionem Christi causam meritoriam nostra ju-
stificationis dicunt, vocem meriti en. intelli-
gunt Generaliter (memento vocē LAT[er]E
quam in Disp. meā antea allegatā u-
surpaveram, & Strictè; invenies n. eas-
dem sub characteribus juxta & iudicāc

usurpatas à B. Gerhardo, super quæstione
in h.l. An Resurrectio Christi, pertine-
at ad meritum pro nobis præstitum? u-
bi scribit hæc verba seqq. *Nomen MERITI*
accipitur vel γενικῶς pro omni eo quod perti-
net ad nostram justificationem: vel ἀιδικῶς
(Genus n. & species habent se ut *Latius*
& *Strictius* quid) *pro eo quod Christus pro no-*
bis præstavit, ac nos præstare debebamus. Pri-
ori sensu Resurrectio Christi pertinet ad meri-
tum, quia ad justificationem nostram require-
batur Christi resurrectio certis respectibus;
posteriori a. respectu non pertinet ad meritum,
quia Christus resurrexit propter nos, non a.
pro nobis, passus a. est & mortuus non solum
propter nos, sed & pro nobis.

g. 53. Hæc iterum distinctio ab ipso
Dr. D. Galvio, approbata est hisce ver-
bis in eundem locū: *Ubi tamen obser-*
vandum, manifestationem & confir-
mationem expiationis peccatorum &
victoriae mortis demonstrationem, ad
Fidem quidem nostram facere, non a.
ad

ad meritum Christi; applicationem v.
justitiae Christi à Merito Christi omni-
nò distinguit, Et Christum resuscita-
tum causam efficientem esse applicati-
onis, non a. Resurrectionem Christi
meritoriam esse vel justitiae Christi
vel applicationis ejusdem, denique in
Christo resuscitato nos absolvit à pecca-
to, hactenus admitti, quod eodem ab-
soluto à peccatis nostris ipsi imputatis,
certa nobis sit peccatorum nostrorum
expiatio, quemadmodum Et certa no-
bis est vivificatio Et à mortuis ad be-
atam vitam resuscitatio, ob quam cer-
titudinem merito mortis Christi per
resuscitationem ejus confirmata inni-
xam, nos vivificari dicimur in Christo
Et cum Christo resurrexisse Esa.60:1.2.
Eph. 2:5.6. Sed hæc ad meritoriam cau-
sam justificationis propriè non faciunt:
quùm

quum solum ad fidem ex parte nostri
firmandam, aut justitiae à Christo no-
bis parte per Evangelium applicatio-
nem, ad quam prærequisitur Christi
resuscitatio, non tñ. Meritorie illa fa-
cere in aprico sit. Nec prætermittendam
quòd Apostolus, ut is dicit Christum
mortuum esse propter peccata nostra,
non eundem dicat resuscitatum propter
dixauimus justitiam nostram, quæ pec-
catis alias opponitur, sed diximus dixau-
imus ipius propter justificationem non
stram, quia nec fides, quâ opus est ad
justificationem cœperunt totus certa esse,
nec à Christo applicari nobis justitia
potuisset, si Christus à mortuis resufci-
tatus non fuisset.

§. 54. 2. Arminiani: Socinianorum so-
boles, ac viperarum progenies, in eva-
cuandâ satisfactione per sanguinem
Christi pro peccatis totius mundi, cum
suis

suis parentibus exasse conspirant. Quâ de operose satis dictum fuit. Nunc porrò, sicut Sociniani omnimodam perfectiōnem ac ἀρμαρπησίαν Renatis adscribunt, ut est apud Socinum in def. c. 7. ad Rom. & penes Smalzium adv. Franzium legere. Ita Remonstrātes seu Arminiani, non dubitant eandem inflare tibiam & asserere, hominem sc. renatum, omnia præcepta divina implere posse: *Falsum est, inquit, apol. f. 158.* sententiam istam, quæ statuit hominem peccatorem per gratiam Dei præcepta omnia divina, præstare aut complere posse, pelagianam erambem aut hæresin esse. Contendunt etiam Regenitos perfectos, animum habere à peccando Alienissimum, adeò ut penè non posse peccare dici possint, apol. e. xi. f. 131. Quām verò ignominiosum hoc etiā dogma sit in pretiosissimum Christi λύτρον totumquè ejus meritum ac obedientiam, tam activam quam cruentam & passivam, confitebuntur omnes orthodoxi theologi ac verè pii homines. *Frustrà enim habemus advocatum Iesum Christum, si pec-*

*carum non potest, diversus sentit Hieronymus ad Jo-
vinianum. Lib. 2. pag. 32.*

§. 35. Idem ferè σύφισμα moliti sunt
superiore seculo *Anabaptistae* & *Schwenkfel-
diani*, atq; hoc seculo *Weigeliani*, sc. Rena-
tos ejus esse perfectionis, ut non peccent, quip-
pè propterea à damnati in Aug. conf. Art.
xii. post enim *Anabaptistas*, surrexit
fastuosus ille *Caspar Schwenckfeldius* de Os-
sing, nobilis Silesius, tanquam unus de
scepticis, neq; per omnia Papæ, neq;
Luthero, neq; Sacramentariis adstipu-
latus, sed quædam cum *Anabaptistis*,
nonnulla cum Pontificiis approbans,
legem Dei facile impleri posse docuit, vel ut
eum B. D. Conradus Schlüselb. in catal.
hæret. Stenkfeldianorum describit p. 30.
docuit legem in renatis esse possibilem
& suavē factu. Post *Schwenckfeldium* sur-
rexit *Valentinus Weigelius*, qui circa An-
num Ch. 1612. Ecclesia Scopense præfuit
in Misniā, quod ex Trismegisto potius
quam ac Paracelso, quicq; ex scripturâ de re-
bus divinis judicium tulit; peccatum
originale negavit cum *Pelagianus*, Rena-
tos

tos perfectè posse implere legem cum
pontificis statuit, planeq; posse peccare
negavit cum Jovinianus.

§. 56. Quinimò hæc hæresis ergo
antiquior est. Etenim Jovinianus in Sy-
nodo Telensi sub imper. Honorio da-
matus, docuit: *Hominem verè baptiza-
tum non posse amplius peccare, vel si fortè
peccat, tinctum non esse nisi aqua.* Legatur
Augustinus libro de hæresi c. 82., ubi
hæc scribit: *A Joviniano quodam Mona-
cho ista hæresis orta est aetate nostrâ, cum ad-
hue juvenes essemus, hic omnia peccata, si-
cne Stoici philosophi, paria esse dicebat, nec
posse peccare hominem lavacro regeneratio-
nis accepto.* conf. quæ habet D. Hiero-
nymus Lib. 2. cont. jovi. de hoc erro-
re à se prolixè refutato.

§. 57. Hic commodè ratione officii,
conscientiâ meam sine omni tn. affectu
carnis & nemini præjudicio, exonerare
licebit, circa questionem ante annum
& quod excurrit in Acad. nostrâ cœptâ
ventilari: *An sacramentum Regene-
rationis*

rationis seu Baptismus ita mundet animā, ut nihil mali exequatur per corpus?

Resp. I posse assertionem hanc ab iis qui affirmativam tenent, apostolico sensu impleri ac explicari tribus modis, quemadmodū etiam initio gliscens hujus litis, publicē in Exord. ad Disp. de peccato originali A. 1682. d. II. Nov. habitam, meam mentem aperui, ne scrupulus diutius hæreret penes studiosam juventutem, videlicet &c. ut per vocē *Mali*, intelligatur peccatum *Regnans & Mortale*, ut sensus sit: *Baptismus ita mundat animam, ut nil mali, quod actu damnet, & est statu gratiae excludat, operetur per corpus.* *Nihil enim damnationis est in his qui sunt in Christo Iesu Rom. 8:1.* juxta illud: tollitur in Bapt. Reatus seu culpa, vitium verò originis & radix concupiscentiæ manet. *B. Danhaw.* in Hodos Vetus homo in Bapt. non planè abuletur, pag. 768. Docet hoc idem expressè ipse etiam Apostolus 1. Joh. 3:6.9. *Quicunq̄ manet in eo, non peccat.* *Quicunq̄*

natus est ex Deo, non facit peccatum, quia se-
men ejus manet in eo, & non potest peccare.
quia ex Deo natus est: id est, quatenus &
quamdiu regeneratus est, & manet in eo
semen verbi Dei incorruptibile, non
peccat sc. ad mortem; ut seipsum paulò
post explicat idem Apostolus 1. Joh. 5:
17. 18. *Est & peccatum quoddam non ad mor-
tem: scimus n. quod qui natus est ex Deo, non
peccat, sed qui ex Deo natus est custodit se &c.*
Lubet conferre; D.D.Cal.verba, in Con-
fid. Armin. pag. 303. 1. Joh. 3: 6. q.
Non peccare posse dicitur, qui
in Christo manet, & in quo se-
men Dei manet, quatenus scili-
cet manet in Christo, non quod
sine omni sit lucta, aut quod o-
mnem vitiosum habitum plenè
exuerit; quia habitus ille vitiosus
labis originalis, nunquam plenè
exuatur in hac vitâ, sed quod à
peccatis mortalibus & regnanti-
bus sese abstineat, vel potius à Deo
cuſte-

custodiatur, ne in eadem incidat,
uti c. 5: 18, explicatur. Conf. etiam
quæ habet in Bibl. illustr. super h. l. ubi
etiam citantur verba B. D. *Ægidij Hun-*
nij, quoad partem. Ego apponam inte-
grum textum ejus in v. 9. 1. Joh. 3. O-
mnis qui natus est ex Deo, peccatum non
committit *q̄e*. Argumentum aliud ex
conditione Renascientiæ & pro-
prietate Filiorum Dei promanans,
quod hunc in modum formari
potest; quisquis ex Deo natus est,
peccatum non committit. Vos a.
gloriamini certè, quod ex Deo sitis
nati. Cavendum igitur, ne com-
mittatis peccatum. Majorē prop.
κειμένην confirmat Evangelista,
hāc ratione, quia nimirum Dei
semen manet in Renatis. Quoni-
am a. hāc apostolicā sententiā, fa-
natici quidam spiritus abutuntur,
ad

ad probandum, quod renati semen Dei simpliciter amplius non amittere, nec Dei gratiam excidere possint: alii item hinc stabiliter tentant, quod Regeneratio piorum in hac vita perfecte compleatur & consummetur, ita ut peccare amplius neutiquam possint, ideoque accurate & dextrè haec apostolica γνῶμη Evangelistæ Johannis explicanda nobis est. Non igitur est hic verborum Evangelistæ sensus, quem illi sibi fingunt, & ad antecptam opinionem suam, confirmandam accommodant, sed docere vult Joannes, renascentiam & peccandi propositum sic esse opposita, ut se mutuo ex necessitate tollant ac destruant, & confitentes in eodem homine simul eodemque,

demquè tempore minimè queant. Proinde, qui ex Deo natus est, quatenus^z is est renatus, & quamdiu renatus permanet, peccatum certè non committit: peccatum sc. contra conscientiam & ex deliberato animo, proposito, consilioq; profectum. Imò, non potest peccare modo jam explicato, ut scilicet simul peccet, ac nihilominus renatus maneat, quin potius, quām primū ex proposito sciens volensq; peccat, confessim renatus esse desinit, hoc est, amittit donum illud renascentiæ, fidem & gratiam Dei, suffocato semine verbi, excusloq; S. Sancto. Posse n. Renatos gratiæ Dei rursum excidere, per peccata mortalia seu Regnantia, ex 18. cap. Ezechielis, 1. Cor. 9. Rom. 11. aliisq; pluribus locis evidens est. Esse a. ac manere Renatos, in hac vitâ peccatores^z, Paulus sui ipsius Exemplo Rom. 7. declarat; cui Joannes Evangelista 1. cap. hujus Epistolæ consentit: tantum abest, ut Regeneratos ē catalogo peccatorum expungos velit.

Ingenio eximio, raraque modestia ornamento
Præstantissimo Viro- Juveni,
Dn. GABRIELI HAGELMANNO,
Smolando, amico ac commilitoni meo
perdilecto, de hoc themate theolo-
gico responsuro:

Grandinat ut pugnâ gelidi calidiq;
firepente
Nubibus in densis; grandia sic lo-
queris
Vir Domini, pariter, vir grandinis uris
adortas
Hostes grandiloquo, sed meliore sono.

PRÆSES.

*Doctissime ac Humaniss: Dn. Hagel-Man.
Conterrane & Commilito savissime!*

Si unum maximè necessarium sit, ut Os veritatis facetur, videlicet meditari verbum Dei & Custodire illud: utiq; laudibus extollendi sunt illi, qui studio Sacrarum literarum, ceu unico salutis medio, animum consecrant; dicant & appellunt. Unde Divinus Psalmus cum solum prædicat beatum, cuius oblige-

oblectatio est in lege Jehovæ interdiu ac noctu. In quorum numero Tu es habendus per eximie Dn. Resp. qui bono studiorum fundamento in Scholis Patriæ jacto, exercitiis Academicis diu interfueristi, etiam exoticæ sapientiæ Emporia ad hauriendam uberiorem literarum frugem lustrasti; non ut temerè quidam tentant, qui urbium amplitudinem, Turrium altitudinem & Templorum Eminentiam contemplentur; sed ut studia benè incepta felicius promoveres, altius urgeres, & ad optatam tandem metam dirigeres, quo essent Deo T. O. M. Gloriæ, Ecclesiæ ac Reipubl. emolumento, parentibus solatio, consanguineis gaudio, amicis oblectamento, Tibi q; ipsimet proprio decori, temporali commodo ac præmio immortali. Postquam a. ibi per biennium versatus, optimus disciplinis, honestis moribus, nec non peregrinis linguis probè imbutus, ante sesquiannum hoc florentissimum Musarum Athenæum visitare Tibi placuit, ulterius animum doctrinæ cupidum ditare, locupletare, exercitia tam publica quam privata frequentando, ingeniumq; variis speciminibus excolendo, declarando & acuendo; quod etiam hâc vice summâ cum laude ostendis, hoc Thæma Theologicum prorsus arduum, grave & intricatum, sub præside Reverendissimo, de re lite-

re literaria optimè merito , contra hostes veritatis J̄esum blasphemantes , masculè ac solerter defensurus , eos refutaturus , verbaq; Salvatoris fideliter explicaturus atq; interpretaturus ; coronam proinde à Principe vita reportabis immarcessibilem. Neq; enim præstantius & utilius , vel deniq; magis necessarium & dulcior est , quam exercere se in Eloquiis Domini. Quamobrem Gratulor Tibi Tuos in hoc sanctissimo studio , sicut in ceteris , egregios profectus ! Gratulor Tibi tam nobile ingenium , bonam memoriam ac acutissimum judicium ? Gratulor parentibus omnibusq; Tibi sanguine junctis , tam eximium filium exoptabilemq; cognatum ! Gratulor mihi tam eruditum popularem , & academicum planè sincerum ! macte hoc animo mundi vanitatem spernere , difficultates vincere , anteaq; non desinere ; quam ob splendidam tuam virtutem , sedulitatem magnam ac constantiam summam ; culmen attingas honoris , sic patriæ dulcissimæ acceptissimus eris hospes , quæ Te in tranquilla & placida collocabit sede : O quam dulce tum erit me minisse quod fuit durum pati ! quippe ingens honor loco despectus , atq; jucundum osium loco laborum manebunt . Hæc absq; omni animi fuso quamvis summè festinus auguratur Tui nominis æstimator candidus

AND. A. SLETERUS.

IAudantur Romani ea de causa, quod in
la Gymnasio suis, oculis subjecissent spectan-
tium nobilem Hermethenam propè minervæ
et Mercurij effigiem. Ab majori gloria ex-
tollendi Christiani, qui in suis palladiis, non pe-
rituram statuam, sed Dei filium generis huma-
ni redemptorem cum universis tanti numinis
gratia ostentant. Hic est ille verus orbis Sal-
vator, qui sua nativitate, prædicatione Evan-
gelijs, passione, cruce, morte, resurrectione, et
in cœlos ascensione credentibus, ad æternitatem
monstravit viam. Itaque inter cetera studia,
omnium maximè celebrandum est illud, quod
in tam grandibus occupatur negotiis et pro-
prietatis inter barum verum laboratores fide-
les reponendos est merito præstantissimus
Dn. GABRIEL HAGELMANI, qui hodie sub
Presidio verè sacro applausu omnium defen-
dere satagit; idcirco haud absq[ue] ratione tibi
suo insignes successus præcipue in hoc studio
Theologico, nec non in reliquis gratulari fas
est, et Deum toto pectore venerari, ut posibac
sicut hactenus surram studiorum tuorum diri-
gere dignetur, donec cum omnibus probis per-
venis in cognitionem filii Dei in virum adultum
ad mensuram plena statua Christi.

NICOLAUS INGERMAN, Smol.